

סדר

בית חיינו

סדר

בית חיינו

תפילות בבית הקברות

נערך ונסדר לדפוס
ע"י י.ש. פריימן
gprhni@gmail.com

וזכרם לא יסוף מזרעם

לעילוי נשמות
הורינו היקרים

הר"ר **חיים**

בן החבר ישראל מאיר ז"ל
נלב"ע בשם טוב ובשיבה טובה
כח תשרי תשעה

ומרת **בתיה**

ב"ר אליהו הכהן מונק ז"ל

פריימן

נלב"ע בשם טוב ובשיבה טובה
יב טבת תשעז
ת.נ.צ.ב.ה.

הרואה בית הקברות לאחר שלא ראהו ל' יום מברך ברכה זו

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר אתכם בדין וזן אתכם בדין וכלכל אתכם בדין והמית אתכם בדין ויודע מספר כלכם והוא עתיד להחיותכם ולקיים אתכם בדין ברוך אתה יי מחיה המתים.

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע: משיב הרוח ומוריד הגשם: מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישגי עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה, ונאמן אתה להחיות מתים:

פרקי תהלים

לג א רננו צדיקים ביי לישורים נאווה תהלה: ב הודו ליי בכנור בנבל עשור זמרו-לו: ג שירו-לו שיר חדש היטיבו נגן בתרועה: ד כיישר דברי וכל מעשהו באמונה: ה אהב צדקה ומשפט חסד יי מלאה הארץ: ו בדבר יי שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם: ז כנס כנוד מי

הַיָּמִים נָתַן בְּאוֹצְרוֹת תְּהוֹמוֹת: ה וַיֵּרְאוּ מִי כָּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ לְגוֹרוֹ כָּל־יֹשְׁבֵי תְּבֵל: ט כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי הוּא־צִוָּה וַיַּעֲמֵד: י יֵי הַפִּיר עֲצַת־גּוֹיִם הִנִּיא מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: יא עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֵד מַחֲשָׁבוֹת לָבוֹ לְדָר וְדָר: יב אֲשֶׁר־י הַגּוֹי אֲשֶׁר־יֵי אֱלֹהָיו הָעֵם וּבַחַר לְנַחֲלָה לוֹ: יג מִשְׁמַיִם הַבֵּיט יְיָ רְאֵה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם: יד מִמְּכוֹן־שִׁבְתּוֹ הַשְּׂגִיחַ אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: טו הַיִּצֵּר יָחַד לְבָם הַמְּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם: טז אִין־הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרֶב־חַיִל גְּבוּר לֹא־יִנָּצַל בְּרֶב־כַּח: יז שֶׁקֶר הַסּוֹס לַתְּשׁוּעָה וּבְרַב חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט: יח הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל־יִרְאָיו לְמַיְחָלִים לְחַסְדּוֹ: יט לְהַצִּיל מַמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בְּרָעַב: כ נַפְשָׁנוּ חִפְתָּה לְיְיָ עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא: כא כִּי־בוֹ יִשְׁמַח לְבָנּוּ כִּי בָשָׂם קִדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ: כב יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:

טז א מִכַּתָּם לְדוֹד שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי־חֲסִיתִי בְךָ: ב אָמַרְתָּ לְיְיָ יְיָ אֲתָה טוֹבֵתִי בִלְעָלְיָךְ: ג לְקִדּוּשֵׁים אֲשֶׁר־בְּאָרֶץ הַמָּה וְאֲדִירֵי כָּל־חִפְצֵי־בָם: ד יִרְבוּ עֲצָבוֹתָם אַחַר מְהֵרוּ בִלְאִסְיָךְ נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבִלְאִשָּׁא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שִׁפְתֵי: ה יְיָ מְנַת־חֲלֻקִי וְכוֹסֵי אֲתָה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ־לִי בְנַעֲמִים אֶף־נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת־יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי אֶף־לֵילוֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי: ח שְׂוִיתִי יְיָ לְנִגְדֵי תַמִּיד כִּי מִימֵנִי בִלְאָמוּט: ט לִכֵּן וְשִׁמַּח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֶף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֵּן לְבָטַח: י כִּי וְלֹא־

תַּעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל לְאֶתְתָּן חֲסִידֶיךָ לְרֵאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שֶׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת־
פְּנֶיךָ נְעֻמֹת בְּיַמֶּיךָ נֹצַח:

יז א תַּפְּלָה לְדָוִד שְׁמְעָה יי אֲצַדֵּק הַקְּשִׁיבָה רִנְתִּי הָאֲזִינָה תַּפְּלָתִי בְּלֹא שְׁפָתַי מִרְמָה:
ב מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא עֵינֶיךָ תַּחֲזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל: ג בְּחִנּוּת לְבִי אֶפְקְדֶת לִילָה צָרְפָתִנִי בַל־
תִּמְצָא זַמְתִּי בַל־יַעֲבֹרְפִי: ד לַפְּעֻלֹת אָדָם בְּדַבַּר שְׁפָתֶיךָ אָנֹכִי שְׁמַרְתִּי אֲרַחוֹת פְּרִיץ: ה תִּמְדֶּךָ
אֲשֶׁר־י בְּמַעֲגָלוֹתֶיךָ בַל־נִמְוֹטוּ פְּעָמַי: ו אָנֹכִי־קִרְאתֶיךָ כִּי־תַעֲנֵנִי אֵל הֵט־אֲזַנְךָ לִי שְׁמַע
אִמְרָתִי: ז הַפְּלָה חֲסִדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמַּתְקוֹמְמִים בְּיַמֶּיךָ: ח שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת־עֵין בְּצַל
כְּנָפֶיךָ תִּסְתִּירְנִי: ט מִפְּנֵי רָשָׁעִים זֶו שְׁדוֹנִי אִיבִי בְּנֹפֶשׁ יִקִּיפוּ עָלַי: י חֲלַבְמוֹ סָגְרוּ פְּלִימוֹ דְּבָרוֹ
בְּגָאוֹת: יא אֲשֶׁר־נִוּו עַתָּה סַבְּבוּנִי עֵינֵיהֶם לְשִׁיתוֹ לְנִטּוֹת בְּאֲרָץ: יב דְּמִינּוּ כְּאֲרִיָּה
יִכְסּוּף לְטָרֵף וְכִכְפִּיר יֵשֵׁב בְּמִסְתָּרִים: יג קוֹמָה יי קִדְמָה פָּנָיו הַכְרִיעָהוּ פִּלְטָה נַפְשִׁי מִרָשָׁע
חֲרָבֶךָ: יד מִמַּתִּים־יְדֹךָ וַיִּי מִמַּתִּים מִחֶלֶד חֲלָקִים בְּחַיִּים וְצַפִּינֶךָ וְצַפּוֹנֶךָ תִּמְלֵא בְטָנִים יִשְׁבְּעוּ
בָּנִים וְהַנִּיחוּ לְתָרֵם לְעוֹלָלֵיהֶם: טו אָנֹכִי בְּצַדֵּק אֶחְזֶה פָּנֶיךָ אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמְוֹנְתֶךָ:

עב א לשלמה ואלהים משפטיה למלך תן וצדקתך לבן־מלך: ב ידיו עמך בצדק וענייה
 במשפט: ג ישאו הרים שלום לעם וגבעות בצדקה: ד ישפט וענייעם יושיע לבני אביו
 וידכא עושק: ה יראוך עם־שמש ולפני ירח דור דורים: ו ירד כמטר על־גז כרביבים זרזוף
 ארץ: ז יפרח־בזמיו צדיק ורב שלום עד־בלי ירח: ח וירד מים עדים ומנהר עד־אפסי
 ארץ: ט לפניו יכרעו ציאים ואיביו עפר ילחכו: י מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו מלכי שבא
 וסבא אשכר יקריבו: יא וישתחוו־לו כל־מלכים כל־גוים ועבדוהו: יב כי־יציל אביו משוע
 ועני ואין־עזר לו: יג יחס על־דל ואביון ונפשות אביונים יושיע: יד מתוך ומחמס יגאל נפשם
 וייקר דמם בעיניו: טו ויחי ויתן־לו מזהב שבא ויתפלל בעדו תמיד כל־היום יברכנהו: טז יהי
 פסת־בר אבארץ בראש הרים ירעש כלבנון פרו ויציצו מעיר כעשב הארץ: יז יהי שמו לעולם
 לפני־שמש ינין ינון שמו ויתברכו בו כל־גוים יאשרוהו: יח ברוך איי אלהים אלהי ישראל עשה
 נפלאות לבדו: יט וברוך אשם כבודו לעולם וימלא כבודו את־כל הארץ אמן ואמן: כ כלו
 תפלות דוד בן־ישי:

צא א יֵשֶׁב בְּסֵתֶר עֲלִיּוֹן בְּצֶל שְׁדֵי יִתְלוֹנֵן: ב אִמַּר לִי מַחְסֵי וּמְצוּדֹתַי אֱלֹהֵי אָבֹתֶיךָ: ג כִּי הוּא יֵצִילְךָ מִפֶּחַ יָקוּשׁ מִדְּבַר הַיּוֹת: ד בְּאִבְרָתוֹ אִסְדָּךְ לָךְ וְתַחַת־כַּנְפָיו תִּחְסֶה צְנֹה וְסַחֲרָה אֲמַתּוֹ: ה לֹא־תִירָא מִפֶּחַד לִילָה מֵחֵץ יַעֲוֹף יוֹמָם: ו מִדְּבַר בְּאִפְלֵ יַהֲלֹךְ מִקְטֹב יִשׁוּד צְהָרִים: ז יִפֹּל מִצִּדְךָ וְאֶלֶף וּרְבֵבָה מִימִינְךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: ח רַק בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: ט כִּי־אֲתָה יִי מַחְסֵי עֲלִיּוֹן שְׁמַת מְעוֹנָךְ: י לֹא־תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רַעַה וְנִגַּע לֹא־יִקְרַב בְּאֹהֶלְךָ: יא כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה־לָךְ לְשִׁמְרֹךְ בְּכָל־דַּרְכֶיךָ: יב עַל־כַּפְּיָם יִשְׁאוּנְךָ פֹּת־תִּגְף בְּאֵבֶן רִגְלֶךָ: יג עַל־שַׁחַל וּפִתָּן תִּדְרֹךְ תִּרְמַס כְּפִיר וְתַנְיִן: יד כִּי בִי חֶשֶׁק וְאִפְלֹטָהוּ אֲשַׁגְבְּהוּ כִּי־יִדַע שְׁמִי: טו יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ־אֲנֹכִי בְּצָרָה אֲחַלְצֶהוּ וְאֶכְבַּדְהוּ: טז אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבֵּיעֶהוּ וְאֶרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי:

קד א בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ יי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ: ב עֲטָה־אֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמַיִם כִּי־רִיעָה: ג הַמְקַרְהַ בְּמַיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׁם־עֲבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ: ד עֲשֵׂה מִלְּאֲכִיו רוּחוֹת מְשַׁרְתָיו אֲשֶׁ לֵהֵט: ה יִסַּד־אֶרֶץ עַל־מְכוּנֶיהָ בְּלִיתְמוֹט עוֹלָם וְעַד: ו תַּהוֹם כְּלָבוֹשׁ כְּסִיתוֹ עַל־הָרִים יַעֲמְדוּ מַיִם: ז מוֹגְעַרְתֶּךָ יְנוֹסוּן מוֹן־קוֹל רַעְמֶךָ יַחְפְּזוּן: ח יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בְקַעֲוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה וְיִסְדְּתָ לָהֶם: ט גְּבוּל־שְׁמַת בְּלִי־עֲבָרוֹן בְּלִי־שְׁבוֹן לְכִסּוֹת

הָאָרֶץ: י הַמַּשְׁלַח מְעִינִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָהָרִים יְהִלְכוּן: יא יִשְׁקוּ כָּל־חֵיתוֹ שְׂדֵי־יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים
צִמָּאִם: יב עֲלֵיהֶם עוֹף־הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוּן מִבֵּין עֶפְאִלִּים יְתַנּוּ־קוֹל: יג מִשְׁקָה הָרִים מְעַלְיוֹתָיו
מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ: יד מִצְמִיחַ חֲצִיר וְלִבְהֶמָּה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לְחֶסֶם־
הָאָרֶץ: טו וַיֵּן אִישׁ־מַח לְבַב־אָנוּשׁ לְהַצְהִיל פָּנָיִם מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב־אָנוּשׁ יִסְעֵד: טז יִשְׁבְּעוּ עֲצֵי
יְיָ אֲרָזִי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע: יז אֲשֶׁר־שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה בְּרוּשִׁים בֵּיתָה: יח הָרִים הִגְבְּהִים
לִיעֲלִים סֹלְעִים מַחֲסֶה לְשֹׁפְנִים: יט עֲשֵׂה יָרַח לְמוֹעֲדִים שְׁמֵשׁ יִדַּע מְבוֹאוֹ: כ תִּשְׁתַּחֲשֹׁךְ
וַיְהִי לִילָה בּוֹתֵר־מֵשׁ כָּל־חֵיתוֹ־יָעַר: כא הַכְּפִירִים שְׂאֲגִים לְטָרְפוֹ לְבַקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלִם: כב תִּזְרַח
הַשָּׁמֶשׁ יֵאֱסָפוּן וְאֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבְּצוּן: כג יֵצֵא אָדָם לַפְּעֵלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד־יָעֲרֹב: כד מִה־רָבוֹ
מַעֲשֵׂיךָ וַיֵּי כָּלֶם בְּתַכְמֶה עֲשִׂיתָ מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ: כה זֶה אֱהִים גְּדוֹל וְרַתֵּב לְיָדַיִם שָׁם־
רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עַם־גְּדֻלוֹת: כו שָׁם אָנִיּוֹת יְהִלְכוּן לוֹיְתָן זֶה־יִצְרָתָ לְשִׁחַק־
בוֹ: כז כָּלֶם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלִם בָּעֲתוֹ: כח תִּתֵּן לָהֶם יִלְקַטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׁבְּעוּן
טוֹב: כט תִּסְתִּיר פְּנִיךָ יִבְהַלּוּן תִּסְרֹף רוּחָם יִגּוּעוּן וְאֶל־עַפְרָם יִשׁוּבוּן: ל תִּשְׁלַח רוּחְךָ יִבְרָאוּן
וְתַחֲדָשׁ פְּנֵי אָדָמָה: לא יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: לב הַמַּבֵּיט לְאָרֶץ וְתִרְעַד יִגַּע

בְּהַרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: לֵג אֲשִׁירָה לִי בְּחַיִי אֲזַמְרָה לֵאלֹהֵי בְּעוֹדֵי: לֵד יַעֲרֵב עָלָיו שִׁיחֵי אֲנֹלִי אֲשַׁמַּח בֵּי: לֵה יִתְּמוּ חֲטָאִים אִמְוֵהָאָרֶץ וּרְשָׁעִים אַעוֹד אֵינָם בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת־יִי הֶלְלוּיָהּ:

קל א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיָּהּ יִי: ב יִי שְׁמַעָה בְּקוֹלִי תִהְיֶינָה אֲזַנֶּיךָ קִשְׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנָי: ג אִם־עוֹוֹנוֹת תִּשְׁמַר־יָהּ יִי מִי יַעֲמֹד: ד כִּי־עַמְּךָ הִסְלִיחָה לְמַעַן תִּתְּנָה: ה קוֹנֵיתִי יִי קוֹתָה נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִי: ו נַפְשִׁי לִי מִשְׁמָרִים לְבָקֵר שְׁמָרִים לְבָקֵר: ז יַחַל יִשְׂרָאֵל אֶל־יִי כִי־עַם־יִי הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְּדוֹת: ח וְהוּא יַפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִלֵּל עוֹוֹנֹתָיו:

תהילים לפי אותיות שם הנפטר

אבא זצ"ל

נז חֲלָקִי יִי אֲמַרְתִּי לְשֹׁמֵר דְּבָרֶיךָ: נח חֲלִיתִי פָּנֶיךָ בְּכָל־לֵב חֲנֻנִי כְּאֲמַרְתָּךְ: נט חֲשַׁבְתִּי דְרָכִי וְאֲשִׁיבָה רַגְלִי אֶל־עֵדְתֶיךָ: ס חֲשַׁתִּי וְלֹא הִתְמַהֲמַהֲתִי לְשֹׁמֵר מִצְוֹתֶיךָ: סא חֲבָלֵי רְשָׁעִים עוֹדְנֵי תוֹרָתְךָ לֹא שְׁכַחְתִּי: סב חֲצוֹת־לַיְלָה אֲקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָךָ: סג חֲבַר אֲנִי לְכָל־אֲשֶׁר יִרְאוּךָ וְלִשְׁמֵרֵי פְקוּדֶיךָ: סד חֲסִדְךָ יִי מְלֵאָה הָאָרֶץ חֲקִיךָ לְמַדְנֵי:

עג יְדִידָךְ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי וְהִבִּינֵנִי וְאֶלְמַדָּה מְצוֹתֶיךָ: עד יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ כִּי לְדַבְרֶךָ יִחְלָתִי:
 עה יִדְעָתִי יִי כִּי־צִדְקַת מִשְׁפָּטֶיךָ וְאִמּוּנָה עֲנִיתָנִי: עו יְהִי־נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמָנִי כְּאִמְרַתְךָ לְעַבְדְּךָ:
 עז יְבִאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאַחֶיךָ כִּי־תוֹרַתְךָ שִׁעֲשַׁעֵנִי: עח יִבְשׂוּ זְדִים כִּי־שִׁקָּר עוֹתָנִי אָנֹכִי אֲשִׁיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ:
 עט יִשׁוּבוּ לִי יִרְאֶיךָ וַיִּדְעוּ וַיִּדְעֵלִי עֲדָתֶיךָ: פ יְהִי־לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

עג יְדִידָךְ עָשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי וְהִבִּינֵנִי וְאֶלְמַדָּה מְצוֹתֶיךָ: עד יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׁמְחוּ כִּי לְדַבְרֶךָ
 יִחְלָתִי: עה יִדְעָתִי יִי כִּי־צִדְקַת מִשְׁפָּטֶיךָ וְאִמּוּנָה עֲנִיתָנִי: עו יְהִי־נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמָנִי כְּאִמְרַתְךָ
 לְעַבְדְּךָ: עז יְבִאוּנִי רַחֲמֶיךָ וְאַחֶיךָ כִּי־תוֹרַתְךָ שִׁעֲשַׁעֵנִי: עח יִבְשׂוּ זְדִים כִּי־שִׁקָּר עוֹתָנִי אָנֹכִי אֲשִׁיחַ
 בְּפִקּוּדֶיךָ: עט יִשׁוּבוּ לִי יִרְאֶיךָ וַיִּדְעוּ וַיִּדְעֵלִי עֲדָתֶיךָ: פ יְהִי־לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

צז מָה אֶתְהַבְּתִי תוֹרַתְךָ כָּל־הַיּוֹם הִיא שִׁיחָתִי: צח מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מְצוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא־
 לִי: צט מִכָּל־מַלְמַדֵּי הַשְּׂכָלָתִי כִּי עֲדוֹתֶיךָ שִׁיחָה לִּי: ק מִזִּקְנִים אֶתְבוֹנֵן כִּי פִקּוּדֶיךָ נִצְרָתִי:
 קא מִכָּל־אַרְחָרְע כָּל־אֲתִי רִגְלִי לְמַעַן אֲשַׁמֵּר דְּבָרְךָ: קב מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא־סִרְתִּי כִּי־אֲתָה הוֹרַתָּנִי:
 קג מֵהִנְמַלְצוּ לְחַכֵּי אִמְרַתְךָ מִדְּבַשׁ לְפִי: קד מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבוֹנֵן עַל־פֶּן שִׁנְאַתִּי | כָּל־אַרְחָרְע שִׁקָּר:

אמא ע"ה

ט בַּמָּה יִזְכֶּה-נַעַר אֶת-אָרְחוֹ לְשֹׁמֵר כְּדַבְּרָךְ: י בְּכָל-לִבִּי דִרְשָׁתִּיךָ אֶל-תִּשְׁגִּנִּי מִמְצוֹתֶיךָ: יא בְּלִבִּי צַפַּנְתִּי אִמְרֹתֶיךָ לְמַעַן לֹא אֶחְטֵא-לָךְ: יב בְּרוּךְ אַתָּה יי לְמַדְנִי חֻקֶיךָ: יג בְּשִׁפְתַי סִפַּרְתִּי כָּל מִשְׁפָּטֵי-פִיךָ: יד בְּדַרְךָ עֵדוּתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כַּעַל כָּל-הוֹן: טו בְּפִקּוּדֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאִבִּיטָה אֲרַחֲתֶיךָ: טז בְּחֻקֶיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרְךָ:

קסט תִּקְרַב רַנְתִּי לְפָנֶיךָ יי כְּדַבְּרֶךָ הַבִּינְנִי: קע תִּבְּוֹא תַחֲנַנְתִּי לְפָנֶיךָ כְּאִמְרֹתֶיךָ הַצִּילְנִי: קעא תִּבְּעֵנָה שִׁפְתַי תִּהְלֶה כִּי תִלְמַדְנִי חֻקֶיךָ: קעב תַּעַן לְשׁוֹנֵי אִמְרֹתֶיךָ כִּי כָל-מְצוֹתֶיךָ צָדֵק: קעג תִּהְיֶיךָ לְעִזְרָנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בְּחֻרְתִּי: קעד תִּאֲבָתִי לִישׁוּעָתֶךָ יי וְתוֹרֹתֶיךָ שִׁעֲשְׂעִי: קעה תַּחֲוִי נַפְשִׁי וְתִהְלֶלְךָ וּמִשְׁפָּטֶךָ יַעֲזָרְנִי: קעו תִּלְעִיתִי כְּשֶׁה אֲבִד בִּקְשׁ עֲבָדֶךָ כִּי מְצוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי:

עג יְדִיךָ עֲשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי הַבִּינְנִי וְאֶלְמַדָּה מְצוֹתֶיךָ: עד יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׂמְחוּ כִּי לְדַבְּרֶךָ יִחַלְתִּי: עה יִדְעֵתִי יי כִּי-צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאִמוּנָה עֲנִיתָנִי: עו יִהְיֶנָּה חֲסִדֶךָ לְנַחֲמֵנִי כְּאִמְרֹתֶךָ לְעֲבָדֶךָ:

עז יבאונני רחמיך ואחיה כִּי־תִוְרַתְךָ שֶׁשְׁשַׁעֵי: עח יבִּשׁוּ זָדִים כִּי־שָׁקַר עֲוֹנוֹנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ:
עט יִשׁוּבוּ לִי יִרְאֶיךָ וידעו אִי־דַעֵי עֲדֹתֶיךָ: פ יהי־לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶיךָ לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ:

לג הוֹרַנִי יי דָּרַךְ חֻקֶיךָ וְאַצְרַנָּה עֵקֶב: לד הִבִּינִי וְאַצְרָה תוֹרַתְךָ וְאַשְׁמְרָנָה בְּכָל־לֵב:
לה הִדְרִיכֵנִי בְּנִתִיב מִצְוֹתֶיךָ כִּי־בוֹ חִפְצָתִי: לו הִט־לִבִּי אֶל־עֲדוֹתֶיךָ וְאֶל אֶל־בְּצַע: לז הֶעֱבַר
עֵינַי מִרְאוֹת שׁוֹא בְּדַרְכְּךָ חַיְנִי: לח הָקַם לְעֵבֶדְךָ אִמְרַתְךָ אֲשֶׁר לִירְאָתְךָ: לט הֶעֱבַר חֲרָפְתִי אֲשֶׁר
יִגְרַתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: מ הִנֵּה תֹאבְתִי לְפִקּוּדֶיךָ בְּצַדִּיקְתְּךָ חַיְנִי:

תהילים באותיות נשמה

קה גַּר־לְרִגְלֵי דְבָרְךָ וְאוֹר, לְנִתִיבָתִי. קו נִשְׁבַּעְתִּי וְאַקְיַמָּה – לְשֹׁמֵר, מִשְׁפָּטִי צְדָקָה. קז נַעֲגִיתִי
עַד־מָאֹד יי, חַיְנִי כְּדָבָרְךָ. קח נְדָבוֹת פִּי, רְצָה־נָא יי וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי. קט נַפְשִׁי בְּכַפִּי תָמִיד
וְתוֹרַתְךָ, לֹא שִׁכַּחְתִּי. קי נִתְּנוּ רְשָׁעִים פַּח לִי וּמִפְּקוּדֶיךָ, לֹא תַעֲיִתִי. קיא נִחַלְתִּי עֲדוּוֹתֶיךָ לְעוֹלָם
כִּי־שִׁשׁוֹן לִבִּי הִמָּה. קיב נְטִיתִי לִבִּי, לַעֲשׂוֹת חֻקֶיךָ – לְעוֹלָם עֵקֶב”

קסא שָׁרִים רָדְפוּנִי חֲנָם (ומדבריו) וּמִדְבָּרָךְ פָּתַד לְבִי: קסב שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל־אִמְרֹתֶךָ כְּמוֹצֵא שָׁלַל רַב: קסג שֶׁקָּר שָׁנֵאתִי וְאֶתְעַבָּה תּוֹרַתְךָ אֶהְבֹּתִי: קסד שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךָ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָךְ: קסה שְׁלוֹם רַב לְאֹהֲבֵי תּוֹרַתְךָ וְאִין־לָמוּ מְכֻשׁוֹל: קסו שְׁבַרְתִּי לִישׁוּעַתְךָ יי ומצוותיך עשיתני: קסז שְׁמֵרָה גַפְשִׁי עֲדִיתִךָ וְאֹהֲבָם מְאֹד: קסח שְׁמַרְתִּי פְקוּדֶיךָ וְעֲדִיתִךָ כִּי כָל־דַּרְכֵי נִגְדָּדָה:

צז מֵה־אֶהְבֹּתִי תּוֹרַתְךָ כָּל־הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי: צח מֵאִיבֵי תַחֲכַמְנִי מְצוּוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא־לִי: צט מְכַלְמִלְמֵדֵי הַשְּׁכַלְתִּי כִּי לְעִדּוּוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִּי: ק מזְקַנִּים אֶתְבוֹנֵן כִּי פְקוּדֶיךָ נִצְרַתִּי: קא מְכַלְאֲרַח רַע כְּלֵאתִי רַגְלִי לְמַעַן אֲשַׁמֵּר דְּבָרְךָ: קב מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא־סָרְתִי כִּי אֲתָה הוֹרַתְנִי: קג מֵה־נִּמְלָצוּ לַחֲכִי אִמְרֹתֶיךָ מִדְּבַשׁ לְפִי: קד מִפְּקוּדֶיךָ אֶתְבוֹנֵן עַל־כֵּן שָׁנֵאתִי וְכָל־אֲרַח שֶׁקָּר

לג הוֹרַנִי יי דָּרַךְ חֲקִיךָ וְאֶצְרְנָה עֵקֶב: לד הִבִּינִי וְאֶצְרָה תּוֹרַתְךָ וְאֲשַׁמְרְנָה בְּכָל־לֵב: לה הִדְרִיכְנִי בְּנִתִּיב מְצוֹ תִּיךָ כִּי־בו חֲפָצְתִּי: לו הִטְלִבִּי אֶל־עִדּוּוֹתֶיךָ וְאֶל אֶל־בְּצַע: לז הִעֲבִיר עֵינֵי מְרֵאוֹת שׂוֹא בְּדַרְכְּךָ חֲיָנִי: לח הִקַּם לְעַבְדְּךָ אִמְרֹתֶיךָ אֲשׁוּר לִירְאָתְךָ: לט הִעֲבִיר חֲרָפְתִּי אֲשׁוּר יִגְרַתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: מ הִנֵּה תֹאבְתִי לְפִקּוּדֶיךָ בְּצִדְקַתְךָ חֲיָנִי:

תפילה על הנפטר אחר הלימוד

אָנָא יי מלא רחמים, אֲשֶׁר בִּידְךָ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ – יְהִי נָא לְרִצּוֹן לְפָנֶיךָ תּוֹרַתְנוּ וּתְפִילַתְנוּ בְּעֵבוֹר נְשִׁמַת (פלוני בן פלוני) וּגְמוּל נָא עִמָּה בְּחֶסֶדְךָ הַגָּדוֹל לְפִתּוּחַ לָהּ שְׁעָרֵי רַחֲמִים וְחֶסֶד וְשְׁעָרֵי גֵן עֵדֶן, וּתְקַבֵּל אוֹתָהּ בְּאַהֲבָה וּבְחִיבָה, וּשְׁלַח לָהּ מִלְּאֲכִידָה הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוּרִים לְהוֹלִיכָהּ וּלְהוֹשִׁיבָהּ תַּחַת עֵץ הַחַיִּים, אֲצֵל נְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים וְהַצְּדִיקְנִיּוֹת, חֲסִידִים וְחֲסִידוֹת, לִיהֲנוֹת מִזֵּיו שְׂכִינְתְּךָ, לְהַשְׁבִּיעָהּ מִטּוֹבְךָ הַצָּפוֹן לְצְדִיקִים. וְהַגּוֹיף יְנוּחַ בְּקֶבֶר בְּמְנוּחָה נְכוֹנָה, בְּחֶדְוָה וּבְשִׂמְחָה וְשָׁלוֹם, כְּדַכְתִּיב "יְבוֹא שָׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם הוֹלֵךְ נְכוּחוּ", וְכַתִּיב "יַעֲלֶזוּ חֲסִידִים בְּכַבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֵם", וְכַתִּיב "אִם תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחָד וְשִׁכַּבְתָּ וְעָרְבָה שְׁנַתְּךָ". וְתִשְׁמֹר אוֹתוֹ/הּ מִחִיבוּט הַקֶּבֶר וּמִרִימָה וְתוֹלְעָה, וְתִסְלַח וְתִמְחֹל לוֹ/לָהּ עַל כָּל פְּשָׁעוֹ/עִיָּהּ, כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחְטָא, וְזָכוֹר לוֹ/לָהּ זְכוּיוֹתָיו/תֵּיהּ וְצְדִיקוֹתָיו/תֵּיהּ אֲשֶׁר עָשָׂה/תָּהּ, וְתִשְׁפִּיעַ לוֹ/לָהּ מִנְּשִׁמַתוֹ/תָּהּ לְדַשֵּׁן עֲצֻמוֹתָיו/תֵּיהּ בְּקֶבֶר מְרוֹב טוֹב הַצָּפוֹן לְצְדִיקִים, דַּכְתִּיב "מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאִיד", וְכַתִּיב "שׁוֹמֵר כָּל עֲצֻמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבְּרָה". וְתִשְׁכּוֹן בְּטַח בְּדָד, וְשִׁאֲנָן מִפֶּחַד רָעָה וְאֵל תִּירָאָה פָּנֵי

גיהנום. וְנִשְׁמָתוֹ/תָּה תִּהְיֶה צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים וְלִהְיוֹתוֹ/תָּה בְּתַחֲיַת הַמֵּתִים עִם כָּל מֵתֵי עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. אָמֵן

אל מְלֵא רַחֲמִים שׁוֹכֵן בַּמְרוֹמִים, הַמְצֵא מְנוּחָה נְכוֹנָה עַל כַּנְפֵי הַשְּׂכִינָה בְּמַעְלוֹת קְדוּשִׁים וְטְהוֹרִים כְּזוֹהַר הַרְקִיעַ מְזֵהִירִים אֶת נִשְׁמַת (פלוני בן פלוני) שְׁהֶלֶךְ/כָּה לְעוֹלָמוֹ/ה בְּעָבוּר שְׁאָנוּ מִתְפַּלְלִים בְּעַד הַזְכָּרַת נִשְׁמָתוֹ/ה בְּגֵן עֵדֶן תִּהְיֶה מְנוּחָתוֹ/ה לְכֵן בְּעַל הַרַחֲמִים יִסְתִּירָה/וּ בְּסִתֵּר כַּנְפָיו לְעוֹלָמִים, וְיִצְרוֹר בְּצִרוּר הַחַיִּים אֶת נִשְׁמָתוֹ/ה. ייִ הוּא נִחְלָתוֹ/ה וְיִ/תְנוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מְשֻׁכְבוֹ/ה, וְנֹאמֵר אָמֵן

קדיש יתום

יתגדל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִיהַ רַבָּא בְּעֵלְמָא דִּי בְּרָא, כְּרַעוּתָהּ. וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ, בְּחַיִּיכוּן וּבְיוֹמֵיכוּן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעַגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן יְהֵא שְׁמִיהַ רַבָּא מְבָרַךְ, לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי עַלְמַיָּא. יְתַבְּרַךְ, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאֵר, וְיִתְרוֹמֵם, וְיִתְנַשֵּׂא, וְיִתְהַדָּר, וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל, שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעַלְמֵי מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא, תְּשַׁבְּחָתָא וְנַחֲמָתָא, דְּאִמְרֵן בְּעֵלְמָא,

וְאָמְרוּ אָמֵן יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן עֲשֵׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

פרקי משניות לפי אותיות שם הנפטר

אבא זצ"ל

א חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה, מְצִילִין הַיְמָנָה מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת, וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵים, בָּאוּ וְהִצִּילוּ לָכֶם,
וּבִלְבַד שְׁלֹא יִסְפֹּג. אֵין סוּחֲטִין אֶת הַפְּרוֹת לְהוֹצִיא מֵהֵן מִשְׁקִין, וְאִם יֵצְאוּ מֵעֲצָמוֹ,
אֲסוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם לְאַכְלִין, הַיּוֹצֵא מֵהֵן מִתֵּר, וְאִם לְמִשְׁקִין, הַיּוֹצֵא מֵהֵן אֲסוּר.
חֲלוֹת דְּבִשׁ שְׁרִסְקוֹן מֵעֶרֶב שֶׁבֶת וַיֵּצְאוּ מֵעֲצָמוֹ, אֲסוּרִין. וְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר מִתִּיר בְּכָל שְׁבָא בְּחֻמֵּי
מֵעֶרֶב שֶׁבֶת, שׁוּרִין אוֹתוֹ בְּחֻמֵּי בְּשֶׁבֶת, וְכָל שְׁלֹא בָּא בְּחֻמֵּי מֵעֶרֶב שֶׁבֶת, מְדִיחִין אוֹתוֹ בְּחֻמֵּי
בְּשֶׁבֶת, חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיֵּשֵׁן, וְדָגִים מְלוּחִים קֶטְנִים וְקוֹלִיס הָאֲסֻפְּנִין, שֶׁהִדְחִתוּן זֶה הִיא גָּמֵר
מְלֹאכְתָּוּן ג' שׁוּבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית לְאֹכֵל הַיְמָנָה גְרוּגְרוֹת, וּבִלְבַד שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאֵין
נוֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית, דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. וְלֹא יִקְבְּנָה מִצְדָּה. וְאִם הִיתָה

נקובה, לא יתן עליה שְׁעוֹה, מְפִי שֶׁהוּא מְמַרְח. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַעֲשֵׂה בָּא לְפָנַי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאִי בַּעֲרַב, וְאָמַר, חוֹשֵׁשׁנִי לוֹ מִחֻטָּאֵת: ד נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שְׁמוֹר, וְאֵת הַמֵּיִם הַיְפִיִּם בְּרַעִים בְּשִׁבִיל שְׂיֻצְנוּ, וְאֵת הַצּוּנָן בַּחֲמָה בְּשִׁבִיל שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרָו כָּלְיוּ בַּדֶּרֶךְ בְּמֵיִם, מִהֲלֹךְ בָּהֶן וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ. הַגִּיעַ לְחֻצֵּר הַחִיצוֹנָה, שׁוֹטְחָן בַּחֲמָה, אָבֵל לֹא כִנְגַד הָעַם: ה הַרוֹחֵץ בְּמֵי מַעְרָה וּבְמֵי טְבַרְיָא וְנִסְתַּפֵּג, אָפְלוּ בְּעֶשֶׂר אֱלוֹנְטִיאוֹת, לֹא יִבִּיאֵם בְּיָדוֹ. אָבֵל עֲשֶׂרָה בְּנֵי אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֱלוֹנְטִית אַחַת פְּנִיָּהֶם יִדְיָהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וּמְבִיאִין אוֹתָהּ בְּיָדָן סָכִין וּמְשַׁמְשִׁין בְּבִגְיֵי מַעִים, אָבֵל לֹא מִתְעַמְלִין וְלֹא מִתְגַּרְדִּין. אֵין יוֹרְדִין לְקוֹרְדִימָה, וְאֵין עוֹשִׂין אֶפְקֻטוּזִין, וְאֵין מַעֲצָבִין אֵת הַקָּטָן, וְאֵין מַחֲזִירִין אֵת הַשֶּׁבֶר. מִי שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ וְרַגְלוֹ, לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוּנָן, אָבֵל רוֹחֵץ הוּא כְּדַרְכוֹ, וְאֵם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

א יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעים, אבל לא במדינה. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי, שיהיו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין. אמר רבי אלעזר, לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד. אמרו לו, אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה, שכל עיר שהיא רואה ושומעת

וקרובה ויכולה לבא, תוקעין. וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד ג בראשונה היה הלולב נטל במקדש שבעה, ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש, התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב נטל במדינה שבעה זכר למקדש, ושיהא יום הנף כלו אסור ד בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל היום. פעם אחת נשתהו העדים מלבא, ונתקלקלו הלויים בשיר. התקינו שלא יהו מקבלין אלא עד המנחה. ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה, נוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי, שיהו מקבלין עדות החדש כל היום. אמר רבי יהושע בן קרחה, ועוד זאת התקין רבן יוחנן בן זכאי, שאפלו ראש בית דין בכל מקום, שלא יהו העדים הולכין אלא למקום הועד ה סדר ברכות, אומר אבות וגבורות וקדשת השם, וכולל מלכויות עמהן, ואינו תוקע. קדשת היום, ותוקע. זכרונות, ותוקע. שופרות, ותוקע. ואומר עבודה והודאה וברכת כהנים, דברי רבי יוחנן בן נורי. אמר לו רבי עקיבא, אם אינו תוקע למלכויות, למה הוא מזכיר. אלא אומר אבות וגבורות וקדשת השם, וכולל מלכויות עם קדשת היום, ותוקע. זכרונות, ותוקע. שופרות, ותוקע. ואומר עבודה והודאה וברכת כהנים ו אין פוחתין מעשרה מלכויות, מעשרה זכרונות, מעשרה שופרות. רבי יוחנן בן נורי אומר, אם אמר שלש שלש מפלוג, יצא. אין מזכירין זכרון מלכות

וְשׁוֹפֵר שֶׁל פְּרָעָנוּת. מִתְחִיל בַּתּוֹרָה וּמְשַׁלֵּם בְּנִבְיָא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִם הַשְּׁלִים בַּתּוֹרָה, יֵצֵא זֶה הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתְּבָה בְּיוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַשְּׁנִי מִתְקִיעַ. וּבִשְׁעַת הַהֶלֶל, רֹאשׁוֹן מִקְרָא אֶת הַהֶלֶל ה שׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵין מְעַבְרִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם, וְאֵין מִפְּקָחִין עָלָיו אֶת הַגָּל, לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן, וְלֹא רוֹכְבִין עַל גִּבֵּי בְּהֵמָה, וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְאֵין חוֹתְכִין אוֹתוֹ בֵּין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוּת, וּבֵין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה. אָבֵל אִם רָצָה לִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם אוֹ יַיִן, יִתֵּן. אֵין מְעַכְבִּין אֶת הַתֵּינוּקוֹת מִלְתְּקוּעַ, אָבֵל מִתְעַסְקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּלְמְדוּ. וְהַמְתַּעֲסֵק, לֹא יֵצֵא, וְהַשׁוֹמֵעַ מִן הַמְתַּעֲסֵק, לֹא יֵצֵא ט סֵדֶר תְּקִיעוֹת, שְׁלֹשׁ, שְׁלֹשׁ, שְׁלֹשׁ. שְׁעוֹר תְּקִיעָה כְּשֹׁלֵשׁ תְּרוּעוֹת. שְׁעוֹר תְּרוּעָה כְּשֹׁלֵשׁ יְבָבוֹת. תְּקַע בְּרֹאשׁוֹנָה, וּמִשָּׁךְ בִּשְׁנֵיָה כְּשִׁתִּים, אֵין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת. מִי שֶׁבִרָךְ וְאַחַר כֵּךְ נִתְמַנֶּה לוֹ שׁוֹפֵר, תּוֹקַע וּמְרִיעַ וְתוֹקַע שְׁלֹשׁ פְּעָמִים. כְּשֵׁם שֶׁשְׁלִיחַ צְבוּר חֲיֵב, כֵּךְ כָּל יַחִיד וְיַחִיד חֲיֵב. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, שְׁלִיחַ צְבוּר מוֹצִיא אֶת הַרְבֵּים יְדֵי חוֹבְתָן

א יוֹם הַכְּפוּרִים אָסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתֵּיָה, וּבִרְחִיצָה וּבִסִּיכָה, וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל, וּבִתְשֻׁמִּישׁ . וְהַמְלִיךְ וְהַפְּלָה יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְהַחֲיָה תִנְעַל אֶת הַסַּנְדָּל, דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְיעָזָר. וְחַכְמַיִם

אוסרים. ב האוכל ביום הכפורים פְּכוּתֶבֶת הגִּסָּה כְּמוֹהָ וּכְגֹלְעִינָתָהּ, וְהַשׁוֹתָהּ כְּמֵלֵא לֹוּגְמִיּוֹ, חִיָּב. כָּל הָאֲכָלִים מִצְטָרְפִין לְכַוּתֶבֶת, וְכָל הַמְשָׁקִים מִצְטָרְפִין לְכַמְלֵא לֹוּגְמִיּוֹ. הָאוֹכֵל וְהַשׁוֹתָהּ אֵינָן מִצְטָרְפִים. ג אָכַל וְשָׁתָה בְּהֶעֱלֵם אֶחָד, אֵינֹו חִיָּב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת. אָכַל וְעָשָׂה מְלֵאכָה, חִיָּב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת. אָכַל אֲכָלִים שְׂאִינָן רְאוּיִים לְאֲכִילָה, שָׁתָה מְשָׁקִים שְׂאִינָן רְאוּיִין לְשִׁתְיָהּ, שָׁתָה צִיר אוֹ מְרִיס, פְּטוּר. ד הַתִּינּוּקוֹת, אֵין מְעַנִּין אוֹתָם בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, אֲבָל מְחַנְּכִין אוֹתָם קֹדֶם שָׁנָה וְקֹדֶם שְׁתַּיִם, בְּשִׁבִיל שְׂיֵהוּ רְגִילִים לַמְּצוֹת. ד עוֹבְרָה שְׁהַרְיָחָהּ, מְאָכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּשׁוּב נִפְשָׁה. חוֹלָהּ, מְאָכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיִּים; אִם אֵין שָׁם בְּקִיִּים, מְאָכִילִין עַל פִּי עֲצָמוֹ, עַד שְׂיֵאמַר דֵּיִי. ה מִי שְׂאֶחָזוּ בּוֹלָמוֹס, מְאָכִילִין אוֹתוֹ אֶפְלוּ דְבָרִים טְמֵאִים, עַד שְׂיֵאֹרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכַּח כָּלֵב שׁוֹטָהּ, אֵין מְאָכִילִין אוֹתוֹ מִחֲצַר הַכְּבֵד שְׁלוֹ. וּרְבִי מִתְתִּיָה בֶן חֲרָשׁ מִתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבִּי מִתְיָה בֶן חֲרָשׁ הַחוּשֵׁשׁ בְּפִיו, מְטִילִים בְּתוֹכּוֹ סֵם בְּשַׁבָּת, מְפַגֵּי שֶׁהוּא סָפֵק נִפְשׁוֹת, וְכָל סָפֵק נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. ו מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפְּלֵת, סָפֵק הוּא שָׁם, סָפֵק אֵינֹו שָׁם, סָפֵק חֵי, סָפֵק מֵת, סָפֵק נִכְרִי, סָפֵק יִשְׂרָאֵל, מְפַקְחִים עָלָיו. מְצֵאוֹהוּ חֵי, מְפַקְחִים עָלָיו, וְאִם מֵת, יִנְיָחוּהוּ. ז חֲטָאת וְאִשָּׁם וְדַאי, מְכַפְּרִים. מִיתָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים, מְכַפְּרִים עִם הַתְּשׁוּבָה. הַתְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבֻרוֹת קְלוֹת, וְעַל עֲשָׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה; וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה,

עד שִׁיבוא יום הַכְּפוּרִים וּיְכַפֵּר. ה האומר "אֶחָטָא וְאֶשׁוּב, אֶחָטָא וְאֶשׁוּב", אין מִסְפִּיקִים בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. "אֶחָטָא, וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר", אין יום הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עֲבֵרוֹת שֶׁבִּין אָדָם לַמָּקוֹם, יום הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר, וְשֶׁבִּינוּ לְבֵין חֲבֵרוֹ, אין יום הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר, עַד שִׁירָצָה אֶת חֲבֵרוֹ. ט אֵת זֶה דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה "מְכַל חֲטָאתֵיכֶם לְפָנַי יי תְּטַהְרוּ", (ויקרא טז, ל) עֲבֵרוֹת שֶׁבִּין אָדָם לַמָּקוֹם, יום הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר; וְשֶׁבִּינוּ לְבֵין חֲבֵרוֹ, אין יום הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר, עַד שִׁירָצָה אֶת חֲבֵרוֹ. י אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה אֲשֶׁרֵיכֶם יִשְׂרָאֵל! לְפָנַי מִי אַתֶּם מִיִּטְהָרִים, וּמִי מְטַהֵר אֶתְכֶם? אֲבִיכֶם שֶׁבְּשָׂמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לו, כה) "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וַיְטַהְרְתֶם" וגו'; וְאָמַר (ירמיה יז, יג) "מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל יי", מָה מִקּוֹה מְטַהֵר אֶת הַטְּמָאִים, אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל.

א מֵאֲמַתִּי קוֹרִין אֶת שְׂמֵע בְּעֵרְבִים? מִשְׁעָה שֶׁהַלֶּהֲנִים נִכְנָסִים לֵאכֹל בְּתֵרוּמָתוֹ, עַד סוּף הָאֲשֶׁמֶרֶת הָרֵאשׁוֹנָה. דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְיָעָזָר. וְחֲכָמִים אֹמְרִים עַד חֲצוֹת. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר עַד שִׁיעָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר. מַעֲשֵׂה שְׂבָאוֹ בָּנְיוֹ מִבֵּית הַמִּשְׁתֶּה; אָמְרוּ לוֹ "לֹא קָרִינוּ אֶת שְׂמֵע". אָמַר לָהֶם "אִם לֹא עָלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר, מִתְרִין אַתֶּם לְקָרוֹת". וְלֹא זֶה בְּלִבְד, אֶלָּא כָּל שֶׁאָמְרוּ

חכמים "עד חצות", מצותן עד שיעלה עמוד השחר. הקטר חלבים ואברים, [סופר - נוסף
 ואכילת פסחים], מצותן עד שיעלה עמוד השחר; כל הנאכלים ליום אחד, מצותן עד שיעלה
 עמוד השחר. אם כן, למה אמרו חכמים "עד חצות"? אלא להרחיק את האדם מן העבירה.
 ב מאמתי קורין את שמע בשחרית? משיכיר בין תכלת ללבן; רבי אליעזר אומר בין תכלת
 לכרתי, וגומרה עד הנץ החמה. רבי יהושע אומר עד שלש שעות, שכן דרך בני מלכין לעמד
 בשלוש שעות. הקורא מכאן ואילך – לא הפסיד, כאדם הקורא בתורה. ג בית שמאי אומרים
 בערב כל אדם יטו ויקראו, ובבקר יעמדו, שנאמר "ובשכבך ובקומך" (דברים ו ז) ד בשחר מברך
 שתיים לפניה ואחת לאחריה, ובערב שתיים לפניה ושתיים לאחריה, אחת ארפה ואחת קצרה.
 מקום שאמרו להאריך – אינו רשאי לקצר. לקצר – אינו רשאי להאריך. לחתם – אינו רשאי
 שלא לחתם. ושל לא לחתם – אינו רשאי לחתם. ה מזכירין יציאת מצרים בלילות. אמר רבי
 אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד
 שדרשה בן זומא, שנאמר "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" (דברים טז
 ג) ימי חייך הימים כל ימי חייך הללות וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה כל ימי חייך
 להביא לימות המשיח

אמא ע"ה

א בַּמָּה טוֹמְנִים, וּבַמָּה אֵין טוֹמְנִים? אֵין טוֹמְנִים לֹא בַּגֶּפֶת, לֹא בַּזָּבֵל, לֹא בַּמֶּלַח, לֹא בַּסִּיד, לֹא בַּחֹל, בֵּין לַחִים בֵּין יְבֵשִׁים. לֹא בַּתְּבוּן, לֹא בַּזְגִּין וְלֹא בַּמִּכִּין וְלֹא בַּעֲשָׂבִים, בְּזִמְן שֶׁהֵן לַחִים, אָבֵל טוֹמְנִים בָּהֵן יְבֵשִׁים. טוֹמְנִים בְּכִסּוּת וּבַפְּרוּת, וּבְכִנְפֵי יוֹנָה וּבַנְּעֻרַת שְׁלֹפְשָׁתָן וּבַנְּסֻרַת שְׁלַחַרְשִׁים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּדְּקָה וּמִתִּיר בַּגָּסָה: ב טוֹמְנִין בַּשְּׁלַחִין, וּמְטַלְטְלִין אוֹתָן. בְּגִזֵי צָמֵר, וְאֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן; כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? נוֹטֵל אֶת הַכֶּסוּי וְהֵן נוֹפְלוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר קֶפֶה, מִטָּה עַל צִדָּה וְנוֹטֵל, שְׂמָא יִטֵּל וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר. וְחַכְמִים אוֹמְרִים, נוֹטֵל וּמַחֲזִיר. לֹא כִּסְהוּ מִבְּעוֹד יוֹם, לֹא יִכְסְנוּ מִשְׁתַּחֲשָׁד. כִּסְהוּ וְנִתְגַּלָּה, מִתֵּר לְכִסּוּתוֹ. מִמֵּלֵא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתֵן לְתַחַת הַכֶּר, אוֹ תַחַת הַכֶּסֶת

א תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, עַד חֲצוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת. תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, עַד הָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד פְּלֶג הַמְּנַחָה. תְּפִלַּת הָעֶרֶב, אֵין לָהּ קָבַע. וְשֶׁל מוֹסְפִין, כָּל הַיּוֹם. (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, עַד שֶׁבַע שָׁעוֹת) ב רַבִּי נַחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה מְתַפַּלֵּל בְּכַנִּיסָתוֹ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, וּבִיצִיאָתוֹ - תְּפִלָּה קְצָרָה אָמְרוּ לוֹ - מַה מְקוּם לְתַפְלָה זוֹ? אָמַר לָהֶם, בְּכַנִּיסָתִי - אָנִי מְתַפַּלֵּל

שְׁלֵא תִאָרַע תִּקְלָה עַל יָדֵי. וּבִיִּצְיָאֲתִי - אֲנִי נֹתֵן הַוּדָאָה עַל חֻלְקֵי גִרְבָּן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם מִתְפַּלֵּל אָדָם שְׂמֹנֶה עָשָׂרָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, מֵעֵין שְׂמֹנֶה עָשָׂרָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, אִם שְׂגוּרָה תִּפְּלָתוֹ בְּפִיו יִתְפַּלֵּל שְׂמֹנֶה עָשָׂרָה, וְאִם לֹא מֵעֵין שְׂמֹנֶה עָשָׂרָה דִּרְבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הָעוֹשֶׂה תִּפְּלָתוֹ קִבֵּעַ - אֵין תִּפְּלָתוֹ תַּחֲנוּנִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, הַמְּהַלֵּךְ בְּמָקוֹם סְכָנָה - מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קִצְרָה. אוֹמֵר הוֹשִׁיעַ הַשֵּׁם אֶת עַמְּךָ אֶת שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל בְּכָל פְּרֻשֶׁת הָעֵבוֹר יִהְיוּ צְרָכֵיהֶם לְפָנֶיךָ בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה: (ה) הִיָּה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר - יֵרֵד. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לֵירֵד - יַחֲזִיר אֶת פָּנָיו. וְאִם אֵינוֹ יָכֹל לְהַחֲזִיר אֶת פָּנָיו - יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד בַּיִת קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים וְהִיָּה יוֹשֵׁב בְּסִפִּינָה, אוֹ בְּקֶרוֹן, אוֹ בְּאַסְדָּה - יִכּוֹן אֶת לְבוֹ כְּנֶגֶד בַּיִת קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים זִרְבִּי אֶלְעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה אֹמֵר, אֵין תְּפִילַת הַמוֹסְפִין אֶלָּא בְּחֻבֵר עִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בְּחֻבֵר עִיר וְשֵׁלָא בְּחֻבֵר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ, כָּל מָקוֹם שֵׁישׁ חֻבֵר עִיר - הִיָּחִיד פְּטוֹר מִתְפַּלַת הַמוֹסְפִין:

א יֵשׁ בְּעֶרְכִין לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר, בְּשֻׁדָּה אַחֲזָה לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר, בְּשׁוֹר הַמוֹעֵד שְׁהֵמִית אֶת הָעֶבֶד לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר, בְּאוֹנֵס וּמִפְתָּה וּמוֹצִיא שֵׁם רַע לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר. יֵשׁ בְּעֶרְכִין לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר, כִּיצַד? אֶחָד שֶׁהֶעֱרִיךְ אֶת הַנֶּאֱוָה שְׁבִישְׂרָאֵל וְאֶת הַכְּעוֹר שְׁבִישְׂרָאֵל, נֹתֵן חֲמִשִּׁים סָלַע וְאִם אָמַר הָרִי דָמְיוֹ עָלַי, נֹתֵן אֶת שְׁוִיו: ב בְּשֻׁדָּה אַחֲזָה לְהַקֵּל וּלְהַחְמִיר, כִּיצַד? אֶחָד הַמְּקַדֵּשׁ בְּחֻלַת הַמַּחֲזֵז וְאֶחָד הַמְּקַדֵּשׁ בְּפֶרֶדְסוֹת סְבִסְטִי, נֹתֵן בְּזֶרַע חֲמֹר שְׁעוֹרִים חֲמִשִּׁים

שְׁקַל כֶּסֶף וּבִשְׂדֵה מִקְנֵה, נוֹתֵן אֶת שְׂוִיו. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶחָד שְׂדֵה אֶחָזָה, וְאֶחָד שְׂדֵה מִקְנֵה מֵה בֵּין שְׂדֵה אֶחָזָה לְשְׂדֵה מִקְנֵה? אֵלֶּא שְׁבַשְׂדֵה אֶחָזָה נוֹתֵן חֲמִשׁ, וּבִשְׂדֵה מִקְנֵה אֵינוֹ נוֹתֵן חֲמִשׁ: ג בְּשׂוֹר הַמוֹעֵד שֶׁהֵמִית אֶת הָעֶבֶד לְהַקְלֹל וּלְהַחְמִיר, כִּי־צַד? אֶחָד שֶׁהֵמִית אֶת הַנָּאָה שְׁבַע־עֶבְדִּים וְאֶת הַכְּעוֹר שְׁבַע־עֶבְדִּים, נוֹתֵן שְׁלֹשִׁים סָלַע; הֵמִית בֶּן חוֹרִין, נוֹתֵן אֶת שְׂוִיו. חֲבַל בָּזָה וּבָזָה, מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם: ד בְּאוֹנֵס וּבִמְפֹתָה לְהַקְלֹל וּלְהַחְמִיר, כִּי־צַד? אֶחָד שֶׁאַנֵּס וּפְתָה אֶת הַגְּדוּלָה שְׁבַכְהֵנָה, וְאֶת הַקְּטָנָה שְׁבִישְׂרָאֵל, נוֹתֵן חֲמִשִּׁים סָלַע; וְהַבִּשְׁת׃ וְהַפְּגָם, הַכֹּל לְפִי הַמְּבִישׁ וְהַמְּתַבֵּישׁ: ה בְּמוֹצִיא שֵׁם רָע לְהַקְלֹל וּלְהַחְמִיר, כִּי־צַד? אֶחָד שֶׁהוֹצִיא שֵׁם רָע עַל גְּדוּלָה שְׁבַכְהֵנָה, וְעַל קְטָנָה שְׁבִישְׂרָאֵל, נוֹתֵן מֵאָה סָלַע. נִמְצָא הָאוֹמֵר בְּפִיו יִתֵּר מִן הָעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה, שָׁכַן מְצִינוֹ, שְׁלֵא נַחְתָּם גָּזַר דִּין עַל אֲבוֹתֵינוּ בַּמִּדְבָּר, אֵלֶּא עַל לְשׁוֹן הָרַע, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר יִד, כב), וַיִּנְסוּ אֶתִּי זֶה עֲשֹׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

א הֲיָה קוֹרָא בַּתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמִּקְרָא אִם כְּוֹן לְבוֹ – יֵצֵא, וְאִם לָאו – לֹא יֵצֵא. בַּפְּרָקִים – שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכְּבוֹד וּמִשִּׁיב, וּבְאִמְצַע – שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה וּמִשִּׁיב; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּאִמְצַע – שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הִירָאָה, וּמִשִּׁיב מִפְּנֵי הַכְּבוֹד בַּפְּרָקִים – שׁוֹאֵל מִפְּנֵי

הכבוד, ומשיב שלום לכל אדם. ב אלו הן "בין הפרקים" בין ברכה ראשונה לשנייה, בין שניה ל"שמע", ובין "שמע" ל"והיה אם שמע", בין "והיה אם שמע" ל"ויאמר", בין "ויאמר" ל"אמת ויציב". רבי יהודה אומר בין "ויאמר" ל"אמת ויציב" – לא יפסיק. אמר רבי יהושע בן קרחה למה קדמה "שמע" ל"והיה אם שמע"? אלא כדי שיקבל עליו על מלכות שמים תחלה, ואחר כך יקבל עליו על מצות. "והיה אם שמע" ל"ויאמר"? ש"והיה אם שמע" נוהג ביום ובלילה, "ויאמר" אינו נוהג אלא ביום. ג הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו – יצא. רבי יוסי אומר לא יצא. קרא ולא דקדק באותיותיה רבי יוסי אומר יצא רבי יהודה אומר לא יצא. הקורא למפרע – לא יצא. קרא וטעה – יחזר למקום שטעה. ד האמנין קורין בראש האילן או בראש הנדבך, מה שאינן רשאים לעשות כן בתפלה. ה חתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון עד מוצאי שבת, אם לא עשה מעשה. מעשה ברבן גמליאל שקרא בלילה הראשון שנשא. אמרו לו תלמידיו לא למדתנו, רבנו, שחתן פטור מקריאת שמע בלילה הראשון? אמר להם איני שומע לכם לבטל ממני מלכות שמים אפלו שעה אחת. ו רחץ לילה הראשון שמתה אשתו. אמרו לו תלמידיו לא למדתנו, רבנו, שאבל אסור לרחץ? אמר להם איני כשאר כל אדם, אסטניס אני. ז וכשמת טבי עבדו – קבל עליו תנחומין. אמרו לו תלמידיו לא למדתנו, רבנו,

שֶׁאֵין מְקַבְּלִין תְּנַחוּמִין עַל הָעֲבָדִים? אָמַר לָהֶם אֵין טְבִי עֲבָדֵי כְּשָׂאָר כָּל הָעֲבָדִים, כְּשֶׁר הִיָּה. ח חָתָן, אִם רָצָה לְקָרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע לִילָה הָרֵאשׁוֹן – קוֹרֵא. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא כָּל הָרוֹצֵה לְטַל אֶת הַשֵּׁם – יִטַּל.

משניות באותיות נשמה

ד נִפְּל לְתוֹכוֹ יֵין אוֹ מַחַל וְשָׁנוּ מִקְצַת מֵרְאִיו, אִם אֵין בּוֹ מֵרֵאָה מִיָּם אַרְבָּעִים סָאָה, הֵרִי זֶה לֹא יִטְבֹּל בּוֹ. ה שְׁלֹשָׁה לֹוֶגִין מִיָּם, וְנִפְּל לְתוֹכָן קֶרְטוֹב יֵין, וְהֵרִי מֵרֵאִיָּהֶן כְּמֵרֵאָה הֵיֵין, וְנִפְּלוּ לְמִקְוֵה, לֹא פְּסָלוּהוּ. שְׁלֹשָׁה לֹוֶגִין מִיָּם חָסֵר קֶרְטוֹב, וְנִפְּל לְתוֹכָן קֶרְטוֹב חָלֵב, וְהֵרִי מֵרֵאִיָּהֶן כְּמֵרֵאָה הַמִּיָּם, וְנִפְּלוּ לְמִקְוֵה, לֹא פְּסָלוּהוּ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַמֵּרֵאָה. ו מִקְוֵה שְׁיֵשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה מְכֻוֹנוֹת, יִרְדּוּ שְׁנַיִם וְטְבִלוּ זֶה אַחֵר זֶה, הָרֵאשׁוֹן טְהוֹר וְהַשֵּׁנִי טָמֵא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הָיוּ רִגְלָיו שֶׁל רֵאשׁוֹן נוֹגְעוֹת בְּמִיָּם, אֵף הַשֵּׁנִי טְהוֹר. הַטְּבִיל בּוֹ אֶת הַסָּגוֹס וְהֶעֱלָהוּ, מִקְצַתוֹ נוֹגֵעַ בְּמִיָּם, טְהוֹר. הַכֹּר וְהַכֶּסֶת שְׁלֵעוֹר, כֵּיֵין שְׁהַגְבִּיָּה שְׁפִתוֹתֵיהֶם מִן הַמִּיָּם, הַמִּיָּם שְׁבִתוֹכָן שְׁאוּבִין. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה. מְטַבֵּילָן וּמַעֲלָה אוֹתָם דֶּרֶךְ שׁוּלְיָהֶם. ז הַטְּבִיל בּוֹ אֶת הַמָּטָה, אֵף עַל פִּי שְׁרַגְלֵיהָ שׁוֹקְעוֹת בְּטֵיט הָעֵבָה, טְהוֹרָה, מִפְּנֵי

שְׁהַמִּים מְקַדְמִין. מְקוֹה שְׁמִימִיו מְרוֹדְדִין, כּוֹבֵשׁ אֶפְלוֹ חֲבַלֵי עֲצִים, אֶפְלוֹ חֲבַלֵי קְנִים, כְּדֵי שְׁיִתְפָּחוּ הַמַּיִם, וַיּוֹרֵד וְטוֹבַל. מַחֲטָה שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל מַעְלוֹת הַמַּעֲרָה, הִיא מוֹלִיךְ וּמְבִיא בַמַּיִם, כִּיּוֹן שֶׁעֲבַר עָלֶיהָ הַגֵּל, טְהוֹרָה.

פרק ח משנה א ארץ ישראל טהורה, ומקואותיה טהורים.

תפילה על הנפטר אחר הלימוד

אָנָּה יי מלא רחמים, אֲשֶׁר בִּידְךָ נֶפֶשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ – יְהִי נָא לְרָצוֹן לְפָנֶיךָ תּוֹרַתְנוּ וּתְפִילַתְנוּ בְּעִבּוֹר נְשִׁמַת (פלוני בן פלוני) וּגְמוּל נָא עִמָּה בְּחִסְדְּךָ הַגָּדוֹל לְפִתּוּחַ לָהּ שְׁעָרֵי רַחֲמִים וְחֶסֶד וְשְׁעָרֵי גֵן עֵדֶן, וּתְקַבֵּל אוֹתָהּ בְּאַהֲבָה וּבְחִיבָה, וְשַׁלַּח לָהּ מִלְּאֲכִידָה הַקְּדוּשִׁים וְהַטְּהוֹרִים לְהוֹלִיכָהּ וּלְהוֹשִׁיבָהּ תַּחַת עֵץ הַחַיִּים, אֲצֵל נְשִׁמוֹת הַצַּדִּיקִים וְהַצַּדִּיקְנִיּוֹת, חֲסִידִים וְחֲסִידוֹת, לִיְהִנּוּת מְזִיו שְׁכִינְתְּךָ, לְהַשְׁבִּיעָה מְטוֹבָךָ הַצָּפוֹן לְצַדִּיקִים. וְהַגּוֹף יְנוּחַ בְּקֶבֶר בְּמִנוּחָה נְכוֹנָה, בְּחֻדוֹהּ וּבְשִׁמְחָה וְשָׁלוֹם, כְּדַכְתִּיב "יְבוֹא שָׁלוֹם יְנוּחוֹ עַל מְשֻׁכְבוֹתֶם הוֹלֵךְ נְכוּחוֹ", וְכַתִּיב "יַעֲלֶזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל מְשֻׁכְבוֹתֶם", וְכַתִּיב "אִם תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחָד וְשִׁכְבַת וְעָרְבָה שְׁנַתְךָ". וְתִשְׁמֹר אוֹתוֹ/הּ מִחִיבוּט הַקֶּבֶר וּמִרִמָּה וְתוֹלְעָה, וְתִסְלַח וְתִמְחוֹל לוֹ/לָהּ עַל כָּל פְּשָׁעָיו/עִיָּהּ, כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא, וּזְכוֹר לוֹ/לָהּ זְכוּיוֹתָיו/

תיה וצדקותיו/תיה אשר עשה/תה, ותשפיעלו/לה מנשמתו/תה לדשן עצמותיו/תיה בקבר מרוב טוב הצפון לצדיקים, דכתיב "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך", וכתיב "שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה". ותישכון בטח בך, ושאנן מפחד רעה ואל ת/יראה פני גיהנום. ונשמתו/תה תהא צרורה בצרור החיים ולהחיותו/תה בתחית המתים עם כל מתי עמך ישראל ברחמים. אמן

אל מלא רחמים שוכן במרומים, המצא מנוחה נכונה על כנפי השכינה במעלות קדושים וטהורים כזוהר הרקיע מזהירים את נשמת (פלוני בן פלוני) שהלך/כה לעולמו/ה בעבור שאנו מתפללים בעד הזכרת נשמתו/ה. בגן עדן תהא מנוחתו/ה. לכן בעל הרחמים יסתירה/ו בסתר כנפיו לעולמים, ויצרור בצרור החיים את נשמתו/ה. יי הוא נחלתו/ה וי/תנוח בשלום על משכבו/ה, ונאמר אמן:

